

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 27.9.2024 antanut seuraavan päätöksen kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta:

Kaivosoikeuden haltija: Nordkalk Oy Ab
Kaivospiiri ja KaivNro: Äkäsjöensuu 1897
Alueen sijainti: Kolari

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Päätösasiakirjat ovat nähtävillä Tukesin verkkosivuilla (<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/yleiset-ja-yksityiset-edut-kaivostoiminta>). Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Kolarin kunnan yleisessä tietoverkossa.

Lisätietoja: kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi, puh. 029 5052 132

Kuulutettu 27.9.2024

Pidetään nähtävänä 4.11.2024 saakka. Valitusaika päättyy samana päivänä.

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä päätöksen julkaisemisajankohdasta.

27.9.2024

KaivNro 1897

Tukes 5994/10.03.06/2023

**PÄÄTÖS KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN
TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA**

Kaivospiirin haltija

Nordkalk Oy Ab
y-tunnus: 1796277-5
Parainen
Suomi

Yhteystiedot:

Nordkalk Oy Ab
Skräbbölentie 18
21600 Parainen
puh. 020 753 7000

Lisätietoja antaa:

Mikko Lumiaho, puh. 040 631 9339

Kaivospiiri

Äkäsjoensuu (KaivNro 1897)

Sijainti

Kolari (kaivospiirin kartta on esitetty liitteessä 1)

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) antaa Nordkalk Oy Ab:lle päätöksen kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta koskien Äkäsjoensuu-kaivospiiriä (KaivNro 1897).

Perustelut: Kaivoslaki 52 §, 125 § ja 181 §

Peruste määräysten tarkistamiselle

Tukesin antama päätös 27.2.2020, lupamääräys 3:

Lupamääräykset tarkistetaan ennen keskeytyneen kaivostoiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 1.6.2023. Tarkistusajankohtaa voidaan aikaistaa, jos kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia.

Kaivosluvassa annettaviin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisiin määräyksiin liittyvä kaivoslainsäädäntö on selvitetty Äkäsjoensuu-kaivospiiriä koskevassa kuulutusasiakirjassa 4.1.2024.

Laki kaivoslain muuttamisesta (505/2023) on tullut voimaan 1.6.2023. Koska Äkäsjoensuu-kaivospiiriä koskeva lupamääräysten tarkistamisasia on tullut vireille 28.4.2023 (Dnro: Tukes 5994/10.03.06/2023), ei asiaan sovelleta lakia kaivoslain muuttamisesta (505/2023).

Kaivostoimintaan sovellettavat säännökset

Kaivostoiminnan harjoittajan on toiminnassaan huomioitava, mitä kaivoslain 181 §:n nojalla säädetään.

Kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan, mitä kaivoslain 6, 17, 18, 97, 101 ja 108-111 §:ssä, 11 ja 13-15 luvussa sekä 171 ja 172 §:ssä säädetään.

Tukesin uudet lupamääräykset ja perustelut

Tämän päätöksen lupamääräykset korvaavat 27.2.2020 annetut lupamääräykset yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.

Lupamääräys 1

Kaivosyhtiön on ennen keskeytyneen kaivostoiminnan aloittamista tiedotettava hyvissä ajoin suunnitelluista toimenpiteistä Lapin ELY-keskukselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole kaivospiirillä sijaitsevien kasvilajien (lettorikko ja turjanhorsma) esiintymisalueiden osalta luonnonsuojelulain säännöksiä vastaista.

Lupamääräys 2

Kaivosyhtiön on korvattava mahdolliset kaivostoiminnasta aiheutuvat poroihin kohdistuneet vahingot.

Perustelut: Kaivoslaki 18 § ja 52 §

Lupamääräys 3

Kaivosyhtiö ei voi aloittaa keskeytynyttä kaivostoimintaa ennen kuin on Tukesin johdolla neuvoteltu Muonion paliskunnan kanssa. Neuvottelujen tarkoituksena on vähentää ja minimoida kaivostoiminnan aiheuttamia haittoja poronhoidolle. Neuvottelujen tarkoituksena on myös pohjustaa tarvittavien lupamääräysten antamista tulevissa kaivoslupakäsittelyissä.

Perustelut: Kaivoslaki 38 § ja 52 §

Lupamääräys 4

Yleisen turvallisuuden varmistamiseksi kaivosyhtiön on vuosittain tarkistettava aitauksen kunto, tehtävä tarvittavat korjaukset ja raivattava tarvittaessa aidan ympäristö.

Perustelut: Kaivoslaki 18 §

Lupamääräys 5

Kaivosluvan haltijan on asetettava Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle 65 000 euron suuruinen vakuus omavelkaisena pankkitakauksena kaivoslain mukaisia kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten.

Määrätty kaivosvakuus on asetettava Tukesille viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa päätöksen antamisesta.

Perustelut:

Määrätyllä kaivosvakuudella alue saatetaan kaivoslain mukaisesti yleisen turvallisuuden edellyttämään kuntoon.

Kaivosvakuudella katetaan seuraavat kaivostoiminnan lopetus- ja jälkitoimenpiteet:

- Ruonanojan louhoksen aitaaminen, 1 700 metriä (51 000 €)
- Varoituskyltit aidalle (1 000 €)
- Alueen yleinen siistiminen (3 000 €)
- Sähkörakenteiden purku (10 000 €)

Äkäsjoen suun louhos on jo aidattu noin 1800 metrin matkalta ja Ruonaojan louhos noin 1200 metrin matkalta. Nykyisten aitojen kunto tarkastetaan säännöllisin väliajoin. Louhosten sisäänajotien päähän on asennettu portti. Alueen tiestön poistamiselle ei ole tarvetta. Rakennusten purkamiskustannuksia ei oteta huomioon vakuuksia laskettaessa.

Toiminnan loputtua Ruonaojan louhos täyttyy vedellä. Sekä Ruonaojan että Äkäsjoen suun louhoksissa on luiskat ylös pääsemisen mahdollistamiseksi putoamistilanteessa.

Rautatien ja tehdasalueen vieressä sijaitsee 3,6 ha:n suuruinen vanha läjitys/kaatopaikka, joka on maisemoitu ja lopputarkastettu. Ruonaojan louhoksen vieressä sijaitsee maa- ja kiviaineksen läjityspaikka, jonka pinta-ala on alle 1 ha. Kasa on metsittynyt luonnostaan. Ruonaojan louhintaa jatkettaessa kyseiselle läjitysalueelle on tarkoitus jatkaa läjitystä maanpoistosta saadulla moreenilla ja louhoksesta tulleella hyödyntämättömällä karbonaattirikkaalla kiviaineksella.

Vesien seuranta toiminnan loputtua on huomioitu ympäristöluvan vakuudessa osana jätealueiden seurantaa. Kaivosalueella ei ole selkeytysaltaita tai muita allasrakenteita.

Kaivoslaki 108 §, 109 §, 110 § ja 181 §

Lupamääräys 6

Lupamääräykset tarkistetaan tarvittaessa ennen keskeytyneen kaivostoiminnan aloittamista, mutta viimeistään 1.6.2027.

Kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys kaivoksen lopetus- ja jälkitoimenpiteistä, jotta Tukes voi arvioida ja tarkistaa vakuuden sisällön kattavuuden ja suuruuden riittävyyden. Selvitys tulee toimittaa 1.3.2027 mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Tukesin tiedonanto kaivospiirillä sijaitsevia rakennuksia koskien

Kaivospiirin alueella sijaitsevien rakennusten kunnosta vastaa kiinteistönomistaja. Kaivospiirin haltija vastaa kuitenkin kaivospiirin yleisestä turvallisuudesta.

Asian käsittelyAsiasta tiedottaminen, lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Tukes on antanut asian tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/yleiset-ja-yksityiset-edut-kaivostoiminta>. Asia on kuulutettu 4.1.2024 ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä 12.2.2024 saakka. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Kolarin kunnan yleisessä tietoverkossa.

Asiasta on lähetetty lausuntopyynnöt 4.1.2024 Kolarin kunnalle, Lapin ELY-keskukselle, Lapin liitolle, Muonion paliskunnalle ja Paliskuntain yhdistykselle. Kaivosyhtiö on esittänyt selvityksessään asianosaisiksi kaivospiirin maanomistajat ja rajanaapurit. Tukes on 4.1.2024 antanut asiasta erikseen tiedon kaivosyhtiön esittämille asianosaisille.

Lausunnot sekä muistutukset ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 12.2.2024.

Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettu myös Lapin Kansa -lehdessä.

Annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä kaivosyhtiön selitysLAUSUNNOT

Kuulutuksen johdosta lausunnon ovat antaneet Kolarin kunta, Lapin ELY-keskus, Lapin liitto, Muonion paliskunta, Paliskuntain yhdistys ja Metsähallitus. Lausunnot on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 2.

Kolarin kunnalla ei ollut huomauttamista lupamääräysten tarkistamiseen ja annettuun selvitykseen.

Lapin ELY-keskuksen 1.2.2024 laatima lausunto on esitetty liitteessä 2.

Tukes on pyytänyt ELY-keskusta täydentämään tai täsmentämään lausuntoaan, jossa lupamääräysten tarkistamisasiaa on käsitelty siten kuin toiminta kaivospiirillä olisi loppumassa kokonaan tai tilapäisesti.

Tarkentavassa lausunnossa (laadittu 22.5.2024) on todettu seuraavasti:

Mikäli kyseessä ei ole kaivostoiminnan lopettaminen tai vähintään tilapäinen lopettaminen, mutta kaivostoiminta on keskeytetty toiminnanharjoittajan toimesta, tulee toiminnanharjoittajan noudattaa voimassa olevaa ympäristölupaa, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa, sekä muita mahdollisia luvittavan viranomaisen antamia määräyksiä myös kaivostoiminnan ollessa keskeytyksissä. Lisäksi olisi hyvä jatkaa myös muita toiminnanharjoittajan toteuttamia seurantoja.

Lapin liitto on esittänyt näkemyksensä, että kaivostoiminta on yksi Lappi-sopimuksen mukaisista kärkitoimialoista. Lapin liitolla ei ollut huomauttamista lupamääräyksiin.

Lausunnossa on kuvattu kaivospiirin sijoittumista maakuntakaavan alueelle (maakuntakaavassa merkintä kaivosalue Kalkkikangas). Lausunnossa on kuvattu myös muita maakuntakaavan merkintöjä ja määräyksiä, kuten Tornionjoen-Muonionjoen luonnonarvoja Natura- ja luonnonsuojelukohteena sekä valtatie 21:n merkitystä tärkeänä kansainvälisenä liikennekäytävänä.

Muonion paliskunta on kuvannut lausunnossaan kaivostoiminnan aikoinaan aiheuttamaa haittaa paliskunnalle ja poronhoidolle kaivoksen lähialueilla. Toiminnan ollessa olematonta viime vuosikymmeninä ovat porot oppineet käyttämään tehtaan aluetta kesäisin räkkäsuojana.

Lausunnon mukaan paliskunnan kanssa tulee neuvotella ennen kaivostoiminnan aloittamista, jotta saadaan selville toiminnan luonne (laajuus, yhtäjaksoisuus, toiminta-aika ja kuljetukset) ja vaikutus poronhoitoon sekä saadaan vähennettyä ja kompensoitua mahdollista haittaa poronhoidolle. Myös louhoksen aidat täytyy saada pitäviksi, ylläpitää niiden kuntoa ja tarkastaa ne säännöllisesti vuosittain. Mahdolliset poroihin kohdistuneet vahingot tulee korvata täysimääräisesti.

Paliskuntain yhdistyksen lausunnossa on kuvattu kaivostoiminnasta vuosina 1969-1989 aiheutuneita haittoja paliskunnalle. Lausunnossa on esitetty seuraavat yksilöidyt vaatimukset (määräykset poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi):

1. Kaivosviranomaisen tulee ennen kaivostoiminnan aloittamista alueella järjestää neuvottelut paliskunnan kanssa, jotta saadaan tietoa toiminnan laadusta (toiminta-aika, louhittava määrä, kuljetukset) ja voitaisiin estää mahdollisia vahinkoja poronhoidolle. Samalla Tukes voi saada tietoa, onko syytä tarkistaa määräyksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.
2. Louhosten aitojen kunnosta on huolehdittava, jotta taataan ihmisten, porojen ja muiden eläinten turvallisuus. Aidat tulee pitää kunnossa ainakin siihen saakka, kun louhokset ovat täyttyneet vedellä ja alueet maisemoitu tai siistitty. Aidan kunnossapidon vastuu on määriteltävä kaivosyhtiölle toiminta-ajan ja jälkihoidon lupamääräyksissä.
3. Kaivoksesta poroille aiheutuvat vahingot on korvattava täysimääräisesti.
4. Esitetty vakuus (51 000 €) riittää tarvittavan aidan rakentamiseen. Myös kaikkien aitojen ylläpitoon ja vuotuiheen kunnostamiseen tulee

varautua vakuudessa, minkä vuoksi vakuuden suuruutta tulee tarkastella ja korottaa tarvittaessa.

5. Lupamääräykset tulee tarkastaa määräajoin. Äkäsjoen suun osalta määräykset tulee tarkastaa, kun kaivos jatkaa toimintaansa tai kun tilanne kaivospiirillä muuten muuttuu. Silloin tulee tarvittaessa myös neuvotella paliskunnan kanssa (PHL 53 §). Mikäli toiminta kaivoksella alkaa, poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia tulee seurata systemaattisesti esim. säännöllisillä tapaamisilla, jotta haittoja voitaisiin estää ja jotta lupamääräysten tarkistaminen perustuisi kaivostoiminnan aiheuttamiin todellisiin vaikutuksiin.

Metsähallitus on todennut lausunnossaan seuraavaa:

Yleisen turvallisuuden kannalta Äkäsjokisuun kaivospiirin aitojen kunto on tarkistettava vuosittain ja korjattava tarvittaessa. Aidan ympäristö tulee raivata, etteivät pienet tykkylumiset puut paina aita alas ja riko sitä talvisin.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Kuulutuksen johdosta on jätetty yksi mielipide.

Äkäslompolon osakaskunta on todennut mielipiteessään seuraavaa:

Äkäslompolon osakaskunta (273-402-876-2) haluaa muistuttaa, että KaivNro 1897 kuulutuksen mukainen louhintatoiminta Äkäsjoen suun ja Ruonanojan louhoksilla ei saa aiheuttaa haittaa ympäristölle tai sen kasvustolle, eliöstölle tai kalastolle. Osakaskunta muistuttaa erityisesti toiminnan vaikutuksista Tornion-Muonionjoen vesistössä ja siten myös Äkäsjoen elävien vaelluskalojen (lohi, meritaimen, siika, harjus) elinolosuhteiden ja elinympäristön ylläpitämisestä. Louhintatoiminta tai louhoksilta mahdollisesti Muonionjokeen tai muuhun vesistöön johdettava prosessi- tai hulevesi tulee puhdistaa parhaalla tarjolla olevalla teknologialla niin, että se ei heikennä alapuolisen vesistön veden laatua ja siten vaelluskalakantojen elinvoimaisuutta.

Äkäslompolon osakaskunta haluaa muistuttaa myös "kaivostoiminnan lopettamisen vakuus sekä muista lopettamiseen liittyvistä ja lopettamisen jälkeisistä velvollisuuksista" annetun kustannusarvion (65 000€) realistisuudesta, nykymarkkinat sekä henkilö- ja konetyön hinnat huomioiden. Osakaskunta muistuttaa louhosalueiden siistimisen ja turvallisuuden takaamisen lisäksi sivukivikasojen ympäristöturvallisuuden (sadevesi valuma) sekä alueen maisemointiin liittyvien kustannusten huomioimisesta esitettävässä vakuudessa. Vakuudessa on osakaskunnan mukaan syytä huomioida myös mahdolliset kalataloudelliset haitat

Äkäsjoen yhteislupa-alueelle (Äkäslompolon OK, Kolarin OK ja Metsähallitus) jonka vuotuinen kalastuslupamyynti on arvoltaan n. 21 000 euroa/vuodessa.

HAKIJAN SELITYS

Tukes on pyytänyt kaivosyhtiöltä kaivoslain 42 §:n mukaisen selityksen annettujen lausuntojen ja muistutuksen johdosta. Selitys on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 2.

Kolarin kunnan ja Lapin liiton lausuntoihin kaivosyhtiöllä ei ollut lisättävää.

Muonion paliskunnan ja Paliskuntain yhdistyksen lausuntoihin sekä aitojen kuntoa koskevilta osin Metsähallituksen lausuntoon on todettu mm. seuraavaa:

Mikäli kaivostoimintaa tulevaisuudessa merkittävästi laajennetaan, tullaan toiminta suunnittelemaan Muonion paliskunnan kanssa yhteistyössä poronhoitoalue huomioiden niin, että poronhoidolle mahdolliset haitat saadaan minimoitua.

Lisäksi selityksessä on todettu, että kaivospiirin aitoja huolletaan ja korjataan kaivosyhtiön toimesta vuosittain ja aitojen ympäristö raivataan säännöllisesti. Aitojen ylläpitoa on hankaloittanut niiden toistuva rikkominen. Tehdasalue rakennuksineen ei ole kaivosyhtiön hallussa, vaan ne on myyty ja rakennukset ovat yksityisessä käytössä.

ELY-keskuksen lausuntoon on todettu, ettei Äkäsjoen suun kaivospiiriä olla lopettamassa, vaan toimintaa on tarkoitus jatkaa kampanjaluonteisesti. Lopettamistoimista, kuten vedenhallintaan liittyvistä rakenteista, sovitaan aikanaan erikseen ennen sulkemista esitettävässä sulkemissuunnitelmassa. Toiminnan vaikutuksia louhoksen ympäristöön valvotaan voimassa olevan tarkkailuohjelman mukaisesti. Ympäristöluvan määräykset ohjaavat louhoksen kuivanapitovesien pumppaamista selkeytysaltaaseen, josta vedet johdetaan Ruonajängän kautta Ruonaojaan. Louhos ei selityksen mukaan vaikuta pinta- tai pohjaveden tasapainoon. Kaivosyhtiö on esittänyt toimenpiteitä suojeltujen kasvien esiintymisalueen säilymisen varmistamiseksi, mikäli toiminta laajenee.

Äkäslompolon osakaskunnan mielipiteeseen kaivosyhtiö on todennut kaivannaisjätealueiden sekä mahdollisten kalataloudellisten haittojen kuuluvan ympäristöluvan ja siihen liittyvän vakuuden piiriin, eikä niitä siksi huomioida esitettyssä kaivosluvan vakuudessa.

Tukesin vastaus lausunnoissa ja mielipiteessä esitettyyn

Päätöksessä on kaivoslain 56 §:n mukaisesti otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Kolarin kunnan ja Lapin liiton lausuntoihin Tukesilla ei ole kommentoitavaa.

Lapin ELY-keskuksen lausuntoihin todetaan, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ei ole kyse kaivostoiminnan lopettamisesta. Kaivosyhtiön tulee noudattaa voimassa olevaa ympäristölupaa, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa ja tarkkailuohjelmaa, joiden noudattamista valvoo ympäristöviranomaisen.

Turjanhorsman ja lettorikon esiintymisalueet otetaan huomioon päätöksen lupamääräyksellä 1.

Kaivostoiminnan päättyessä kaivosviranomaisen antaa lakkauttamispäätöksessään tarpeellisia määräyksiä koskien lopettamistoimenpiteitä sekä muita yleisten ja yksityisten etujen kannalta välttämättömiä seikkoja. Tukes katsoo, että tämän päätöksen lupamääräyksen 5 mukaisesti asetettava vakuussumma ja sillä katettavat toimenpiteet riittävät tässä vaiheessa.

Muonion paliskunnan ja Paliskuntain yhdistyksen lausunnoissa esitetyn neuvotteluvuorituksen osalta viitataan lupamääräykseen 3 ja porovahinkoihin liittyvien korvausten osalta lupamääräykseen 2. Aitauksen kunnossapitoon liittyvien vaatimusten ja lupamääräysten tarkistamisen osalta viitataan lupamääräyksiin 4 ja 6 sekä päätöksen kohtaan "Tukesin tiedonanto lupamääräysten seuraavaa tarkistamista koskien"

Metsähallituksen lausunnossa mainitun aitausasian osalta viitataan lupamääräykseen 4.

Äkäslompolon osakaskunnan mielipiteessä esitetyt seikat otetaan pääasiassa huomioon ympäristöluvassa ja sen mukaisessa vakuudessa eivätkä ne siten kuulu Tukesin toimivaltaan. Vakuuden osalta Tukes viittaa lupamääräykseen 5. Maisemallisten haittojen vähentämisen osalta viitataan seuraavassa tiedonannossa mainittuun kaivoslain muutokseen.

Tukesin tiedonanto lupamääräysten seuraavaa tarkistamista koskien

Äkäsjoen suun kaivospiiriä koskevat yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset on annettava ja vakuus tarkistettava kaivoslain muuttamista koskevan lain (505/2023) mukaisesti viimeistään viiden vuoden kuluessa kyseisen lain tultua voimaan (505/2023 tullut voimaan 1.6.2023). Tarkistusajankohta on otettu huomioon lupamääräyksessä 6.

Kaivoslain muuttamista koskevassa laissa säädetään aiempaa tarkemmin mm. maisemallisten sekä muille elinkeinoille tai lähiasutukselle aiheutuvien haittojen vähentämisestä. Lisäksi vakuusmäärää arvioitaessa on otettava huomioon kaivoslain 150 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetut korjaavat toimenpiteet (yleisen turvallisuuden edellyttämistä rakenteista esimerkiksi aitaukset) vähintään 30 vuoden ajalta, ellei kaivosluvan haltija osoita muuta riittäväksi.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Kaivoslaki 57 §

Lupapäätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Nordkalk Oy Ab:lle, Kolarin kunnalle, Lapin ELY-keskukselle, Lapin liitolle, Muonion paliskunnalle ja Paliskuntain liitolle. Jäljennös lupapäätöksestä toimitetaan Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Tieto päätöksen antamisesta lähetetään kirjeitse tai sähköisesti 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille.

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Kolarin kunnan yleisessä tietoverkossa. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan myös Lapin Kansa -lehdessä.
Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1283/2021) mukaisesti 2 900 €. Lasku toimitetaan erikseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Tukesin päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.
Kaivoslaki 162 §

Liitteessä 3 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista vuosina 2022–2024 (1283/2021)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

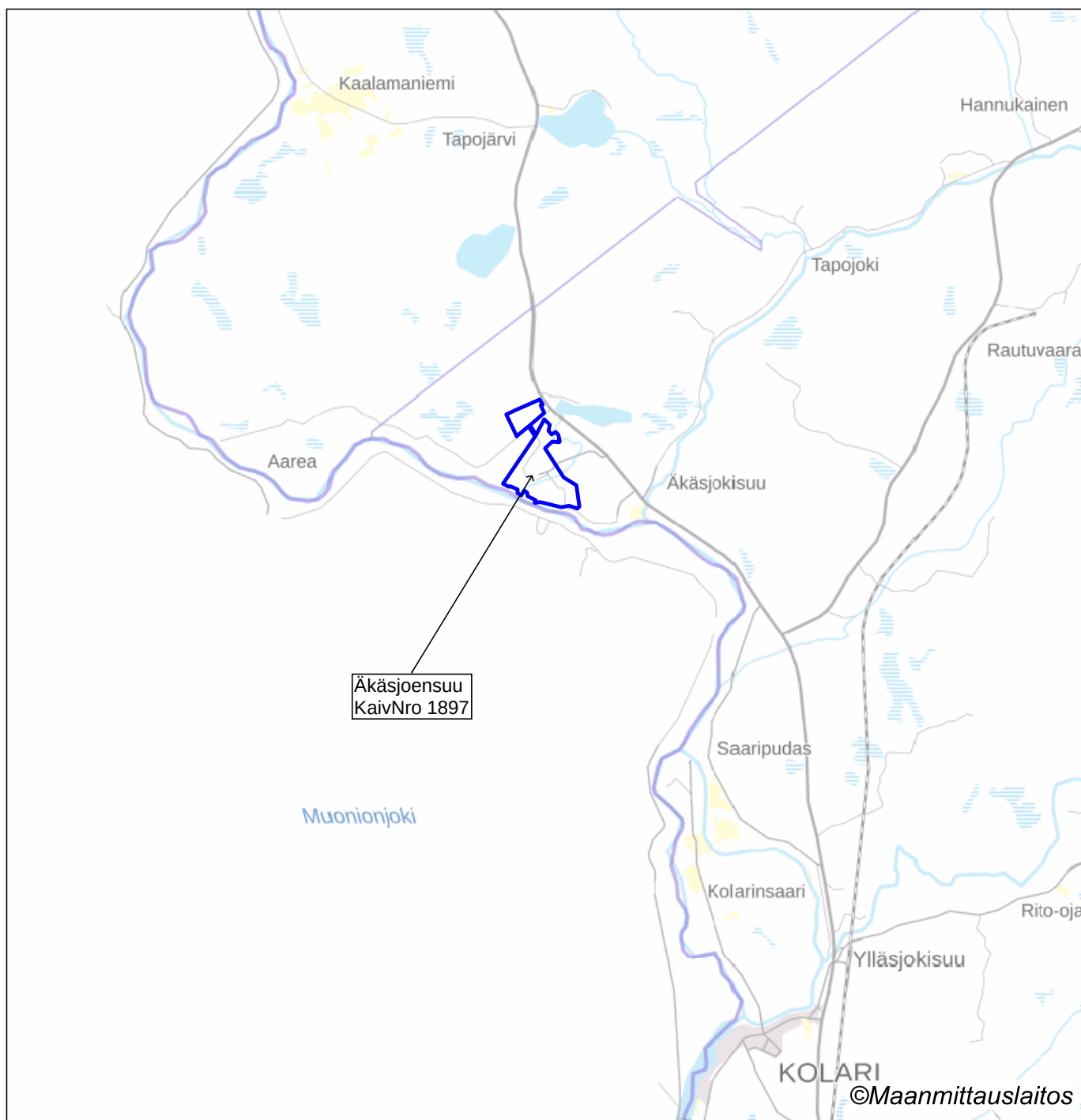
Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi puh. 029 5052 132

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt ylitarkastaja Maria Kivi ja ratkaissut johtava asiantuntija Ossi Leinonen.

Liitteet

1. Kaivospiirin kartta
2. Annetut lausunnot ja kaivosyhtiön selitys
3. Valitusosoitus

Mittakaava 1:150 000

Nordkalk Oy Ab
Äkäsjokisuu
KaiNro 1897

tukes
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

Annetut lausunnot ja mielipide sekä kaivosyhtiön selitys

- Kolarin kunta
- Lapin ELY-keskus (lausunnot 1.2.2024 ja 22.5.2024)
- Lapin liitto
- Muonion paliskunta
- Paliskuntain yhdistys
- Metsähallitus

- *mielipide liitetään vain kaivosyhtiölle toimitettavaan, sähköisesti allekirjoitettuun päätökseen*

- Kaivosyhtiön selitys

24 § LAUSUNTO ÄKÄSJOENSUUN KAIVOSPIIRIN KAIVNRO 1897 LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISASIASSA

Asianumero

KRI/354/00.02.01/2019

Päätöshistoria

Esittelyteksti

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla lausuntoa kuulutusasiakirjasta koskien Nordkalk Oy Ab:n Äkäsjöensu-kaivospiirin (KaivNro 1897) Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistamista. Kuulutus on julkaistu 4.1.2024 ja asiakirjat ovat nähtävillä Tukesin verkkosivuilla <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/yleiset-ja-yksityiset-edut-kaivostoiminta>. Lausunto tulee toimittaa KaivNro 1897 mainiten viimeistään 12.2.2024.

Tukes viittaa Äkäsjöensu-kaivospiirille annettuihin lupamääräyksiin 27.2.2020 (Päätös kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta), erityisesti lupamääräykseen 3: Lupamääräykset tarkistetaan ennen keskeytyneen kaivostoiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 1.6.2023. Tarkistusajankohtaa voidaan aikaistaa, jos kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia.

Tukes on 28.4.2023 pyytänyt kaivosyhtiöltä tarvittavat selvitykset lupamääräysten tarkistamiseksi. Selvitykset on 31.5.2023 toimitettu Tukesille. Kaivosyhtiö on 1.12.2023, 8.12.2023 ja 13.12.2023 täydentänyt selvityksiään. Laki kaivoslain muuttamisesta (505/2023) on tullut voimaan 1.6.2023. Koska käsiteltävänä oleva lupamääräysten tarkistamisasia on tullut edellä kuvatulla tavalla vireille 28.4.2023 (Dnro: Tukes 5994/10.03.06/2023), ei asiaan sovelleta lakia kaivoslain muuttamisesta (505/2023).

Lausuntopyyntö ja kuulutusasiakirja liitteinä.

Ehdotus

Vt. kunnanjohtaja

Kunnanhallitus päättää esittää lausuntonaan Turvallisuus- ja kemikaliovirastolle, ettei sillä ole huomauttamista Nordkalk Oy Ab:n

Äkäsjoensuun kaivospiirin (KaivNro 1897) lupamääräysten tarkistamiseen ja annettuun selvitykseen.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Valmistelija

Maankäyttöinsinööri Mika Palovaara puh. 040 489 5303

Liitteet

Lausuntopyyntö ja kuulutusasiakirja

Tiedoksi

TUKES
Maankäyttöinsinööri
Tekninen johtaja

Toimeksi

Muutoksenhakuohje

Muutoksenhakukielto

Tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee kuntalain 136 §:n mukaan valmistelua tai täytäntöönpanoa; työ- ja virkaehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista; tai työnjohto- ja valvontaoikeuden käyttämistä.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
PL 66
00521 HELSINKI

Lausuntopyyntö 4.1.2024, yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistaminen

Lausunto, Äkäsjoen suun kaivospiirin KaivNro 1897 lupamääräysten tarkistaminen, Nordkalk Oy Ab, Ruonaojan kalkkikivikaivos, Kolari

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt Lapin ELY-keskukselta kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla lausuntoa kuulutusasiakirjasta koskien Nordkalk Oy Ab:n Äkäsjoen suun kaivospiirin (KaivNro 1897) Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistamista. Kyseessä on kaivostoiminnan lopettaminen tai vähintään tilapäinen lopettaminen.

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toiminnanharjoittajan esittämät toimenpiteet ja takuusummat ovat pääsääntöisesti riittäviä. Sulkemistoimissa tulee noudattaa voimassa olevan ympäristöluvan mukaisia määräyksiä. Lisäksi olisi hyvä jatkaa myös muita toiminnanharjoittajan toteuttamia seurantoja.

Lapin ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että päätöksenteossa olisi syytä ottaa huomioon avolouhoksen vedenhallintaan liittyvät rakenteet, joilla mahdollisessa veden ylitäyttötilanteessa ohjataan louhoksesta purkautuvat ylitevedet hallitusti ympäristöön.

Kaivospiirin alueella sijaitsee turjanhorsman ja lettorikon esiintymisalue, jotka ovat suojeltuja kasveja. Päätöksenteossa olisi hyvä ottaa huomioon edellä mainitun esiintymisalueen säilymisen varmistamiseen liittyvät mahdolliset rakenteet.

Louhoksen täyttyminen vedellä voi johtaa alueen pohjavesiolosuhteiden muuttumiseen. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toiminnanharjoittajan olisi ainakin sulkemisen alkuvaiheessa hyvä seurata pohjaveden laadussa tapahtuvia vaikutuksia louhoksen välittömässä läheisyydessä riittävällä tarkkuudella. Päätöksenteossa olisi hyvä ottaa huomioon edellä mainittu vaikutusten seuranta.

Tämän lausunnon valmisteluun on osallistunut hydrogeologi Anne Lindholm.

1.2.2024

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Ylitarkastaja Mikko Huru ja ratkaissut Yksikönpäällikkö Juha Hämäläinen.

Tämä asiakirja LAPELY/3329/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LAPELY/3329/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Huru Mikko 02.02.2024 12:16

Ratkaisija Hämäläinen Juha-Pekka 02.02.2024 12:34

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes
PL 66
00521 HELSINKI

17.5.2024, lausunnon tarkennuspyyntö

**Lausunnon tarkennus, Äkäsjoen kaivospiirin KaivNro 1897 lupamääräysten
tarkistaminen, Nordkalk Oy Ab, Ruonaojan kalkkikivikaivos, kaivospiiri Äkäsjoen, Kolari**

Lapin ELY-keskus tarkentaa 1.2.2024 antamaansa lausuntoa
(LAPELY/3329/2019) seuraavasti:

Mikäli kyseessä ei ole kaivostoiminnan lopettaminen tai vähintään tilapäinen lopettaminen, mutta kaivostoiminta on keskeytetty toiminnanharjoittajan toimesta, tulee toiminnanharjoittajan noudattaa voimassa olevaa ympäristölupaa, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa, sekä muita mahdollisia luvittavan viranomaisen antamia määräyksiä myös kaivostoiminnan ollessa keskeytyksissä. Lisäksi olisi hyvä jatkaa myös muita toiminnanharjoittajan toteuttamia seurantoja.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Ylitarkastaja Mikko Huru ja ratkaissut Yksikönpäällikkö Juha Hämäläinen.

Tämä asiakirja LAPELY/3329/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
LAPELY/3329/2019 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Huru Mikko 22.05.2024 15:15

Ratkaisija Hämäläinen Juha-Pekka 22.05.2024 15:22

kaivosasiat@tukes.fi.

Viite: Lausuntopyyntö 4.1.2024 (KaivNro 1897)

Nordkalk Oy Ab:n Äkäsjoensuu-kaivospiirin (KaivNro 1897) yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistaminen

Hankkeen kuvaus

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla lausuntoa kuulutusasiakirjasta koskien Nordkalk Oy Ab:n Äkäsjoensuu-kaivospiirin (KaivNro 1897) Yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistamista.

Suhde maakuntakaavaan

Alue sijaitsee 16.5.2012 lainvoiman saaneen Tunturi-Lapin maakuntakaavan alueella. Alueelle on maakuntakaavassa osoitettu kaivosalue Kalkkikangas (EK 1911). Merkinnällä osoitetaan alueita, joilla jo on kaivostoimintaa tai joilla on todettu, arvioitu tai inventoitu sellaisia malmi- ja mineraaliesiintymiä, että kaivostoiminta on todennäköistä. Alueet halutaan suojata sellaisilta rakentamisen, suojelun ja muun maankäytön pysyviltä muutoksilta, jotka vaarantavat kaivostoiminnan harjoittamisen. Alueet sisältävät myös kaivostoiminnan kannalta tarpeelliset rikastuslaitokset, läjitys- ja rikastushiekka-alueet sekä liikenneväylät ja -alueet. Aluetta koskevan määräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lähialueen matkailu-, virkistys- ja luontoarvot. Kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueen Natura 2000-verkoston kuuluvalla alueella aiheuta merkittäviä päästöjä tai hydrologisia vaikutuksia tai muutenkaan merkittävästi heikennä alueen niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi se on sisällytetty Natura 2000-verkoston.

Tornion-Muonionjoki on maakuntakaavassa osoitettu merkinnällä luonnonsuojelualue/kohde (SL 4207). Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita tai kohteita.

Alueelle on osoitettu teollisuuskohde Äkäsjoekisuu (T 711). Merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittäviä teollisuustoimintojen alueita.

Alueelle on osoitettu massaputken, sivuradan ja yhdystien yhteystarvemerkinnot. Alueen läheisyydessä sijaitsee tärkeä tai vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue.

Valtatie 21 on Tunturi-Lapin maakuntakaavassa osoitettu Revontulentienä. Merkinnällä osoitetaan valtakunnallisesti tärkeä kansainvälinen liikennekäytävä. Revontulentietä kehitetään kansainvälisenä liikennekäytävänä, jonka maankäytön suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota liikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen, liikenteen ja matkailun palveluihin, liikenneympäristön laatuun sekä luonnon-, maiseman- ja kulttuuriympäristöarvoihin. Maankäytön suunnittelussa on otettava huomioon korkealuokkaisen maantien sekä energia- ja tietoliikennejohtojen tilavaraukset ja rajoitukset ympäröivälle maankäytölle.

Lapin liiton näkemys

Kaivostoiminta on yksi Lappi-sopimuksen mukaisista kärkitoimialoista. Lapin liiton virastolla ei ole huomauttamista lupamääräyksiin.

LAPIN LIITTO

Paula Qvick
suunnittelujohtaja

Lausunnon valmistelija:
Tiina Elo, ympäristöasiantuntija

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto

PL 66

00521 Helsinki

kaivosasiat@tukes.fi

Lausuntopyyntö 4.1.2024, KaivNro 1897

Lausunto

12.2.2024

Dnro /2024

Muonion paliskunnan lausunto

Äkäsjoen suun kaivostoiminnasta on Muonion paliskunnalle aikoinaan ollut paljon haittaa kaivoksen lähialueille aiheuttamasta laidunten muutoksesta. Kalkinpöly kulkeutui pitkälle kaivoksesta ja aiheutti osaltaan kuivien kankaiden ”tuorehtumista” Äkäsjoen suun pohjoispuolella, muuttaen niiden talvilaidun arvon huomattavasti heikommaksi.

Toiminnan ollessa olematonta viime vuosikymmeninä ovat porot oppineet käyttämään tehtaan aluetta kesäisin rakkäsuojana ja mikäli alueella aletaan taas toimia, siitä todennäköisesti koituu poroille haittaa ja riskejä vahingoille.

Paljon poronhoitoon kohdistuviin haittoihin vaikuttaa toiminnan laajuus, yhtäjaksoisuus, toiminta-aika ja kuljetukset. Tämän vuoksi paliskunta näkee, että ennen kaivostoiminnan aloittamista, tulee paliskunnan kanssa neuvotella, jotta mahdollista haittaa poronhoidolle saataisiin vähennettyä ja kompensoitua, mikäli se nähdään tarpeelliseksi. Kuten edellä mainittiin, toiminnan laajuus vaikuttaa suuresti siihen minkälaisia haittoja poronhoidolle koituu ja toiminnasta olisi hyvä saada selvyyttä ennen sen aloittamista.

Louhosten aidat täytyy saada pitäviksi ja niiden kuntoa täytyy ylläpitää ja tarkastaa säännöllisesti vuosittain.

Mahdolliset poroihin kohdistuneet vahingot kaivospiirin alueella tulee korvata täysimääräisesti (poron käypä arvo ja tuoton menetys) poronomistajalle. Vahinkojen arviointi ja raatojen hävittäminen tulee korvata paliskunnalle.

Mikäli toiminta kaivoksella alkaa, tulee paliskunnan kanssa neuvotella ja yhdessä arvioida toiminnan vaikutus poronhoitoon.

Äkäslompolossa 12.2.2024

Vili Kurki

Poroisäntä, Muonion paliskunta

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
PL 66
00521 Helsinki
kaivosasiat@tukes.fi

LAUSUNTO

12.2.2024

Dnro 057/2024

Lausuntopyyntöne 4.1.2024, KaivNro 1897

YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN ÄKÄSJOKISUUN KAIVOSPIIRILLÄ

Tukes pyytää Paliskuntain yhdistykseltä lausuntoa kaivoslain (KaivosL 52.3 §:n) mukaisten kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta Äkäsjoensuun kaivospiiriin (KaivNro 1897) osalta. Kaivostoimintaa alueella harjoittaa Nordkalk Oy Ab. Edellisen kerran Äkäsjoensuun-kaivospiirille on annettu lupamääräykset 27.2.2020. Toiminnalla on voimassa ympäristölupa. Äkäsjoensuun kaivospiirillä sijaitsee Ruonanojan louhos (pinta-ala noin 4,6 hehtaaria) ja Äkäsjoensuun louhos (pinta-ala noin 11,9 hehtaaria). Kaivosyhtiön selvityksen mukaan louhinta tapahtuu kampanjoittain kysynnän mukaan. Louhinnan painopiste on nykyisin Ruonanojan louhoksella, jossa on viimeksi louhittu kalkkikiveä syksyllä 2021.

Kaivospiiri sijoittuu Muonion paliskuntaan, poronhoitolain (PHL 848/1990) määrittelemälle erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulle alueelle. Alueella olevaa valtion maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa poronhoidolle (PHL 2 §). Paliskunnan poronhoitajilla on alueella ylimuistoinen nautinto-oikeus, poronhoito-oikeus (PHL 3 §). Alueella voimassa olevan Tunturi-Lapin maakuntakaavan mukaan poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava ja poronhoidolle tärkeät alueet otettava huomioon koko maakuntakaava-alueen tarkemmassa suunnittelussa. Kaivoslain (621/2011) 38 §:n mukaan lupaviranomaisen tulee erityisellä poronhoitoalueella selvittää yhteistyössä paliskunnan kanssa luvannukaisesta toiminnasta aiheutuvat haitat poronhoidolle. Lupaviranomaisen on kaivosluvassa annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi erityisellä poronhoitoalueella (52 §). Paliskunnan suurin eloporomäärä on 6 000 ja osakkaita on 135. Paliskunnan poronhoito perustuu ympärivuotiseen luonnonlaitumien hyödyntämiseen ja porojen vapaaseen laiduntamiseen.

Määräykset poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi

Kaivostoiminnasta on aiheutunut haittaa Muonion paliskunnalle, kun kaivos oli toiminnassa 1969-1989. Kalkkipöly kulkeutui kauas kaivokselta ja muutti laitumia merkittävästi. Ennen toimintaa kaivosalueen lähellä olevat kangasmaat, kuten Lietorova, olivat karuja jäkäläkankaita, ja paliskunnalle tärkeitä talvilaitumia. Nykyään ne ovat rehevöityneet ja kasvavat varpua ja heiniä. Poroja on oleskellut louhosalueen viereisen suljetun tehtaan alueella etenkin kesällä räkkäaikana, sillä aluetta ei ole kokonaan aidattu. Siellä ne altistuvat vahingoille, etenkin mikäli toiminta louhoksilla alkaa.

Yksilöidyt vaatimukset:

- 1) Kaivosviranomaisen tulee ennen kaivostoiminnan aloittamista alueella järjestää neuvottelut paliskunnan kanssa (PHL 53 §)**

Kaivos sijaitsee osittain valtion mailla. Kaivostoiminnalla on poronhoitoon olennaisesti vaikuttavia seurauksia. Muonion paliskunta katsoo, että mikäli alueella aloitetaan kaivostoimintaa, paliskunnan tulee saada tietoa toiminnan laadusta, kuten toiminta-ajasta, louhittavasta määrästä ja kuljetuksista, jotta mahdollisia vahinkoja poronhoidolle voitaisiin estää. Paliskunnan kanssa tulee siksi neuvotella, mikäli toiminta kaivoksella aloitetaan. Tukes voi samalla saada tietoa, onko syytä tarkistaa määräyksiä yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi.

2) Louhosten aitojen kunto

Kaivosyhtiön tulee taata paitsi ihmisten, myös porojen ja muiden eläinten turvallisuus alueella. Louhosalueita ympäröi aita, mutta se on ollut osin huonossa kunnossa ja maassa. Poroja on mennyt kaivosalueelle, jolloin ne altistuvat vaaroille. Toiminnanharjoittajan ja kaivosviranomaisen tulee varmistaa, että louhoksia ympäröivät aidat ovat pitäviä. Aidat tulee pitää kunnossa niin kauan kuin kaivoksesta on haittaa alueella liikkuville ihmisille ja eläimille, eli käytännössä ainakin siihen saakka kuin louhokset ovat täyttynyt vedellä ja alueet maisemoitu tai siistitty. Aidan kunnossapidon vastuu on määriteltävä kaivosyhtiölle toiminta-ajan ja jälkihoidon lupamääräyksissä.

3) Kaivoksesta aiheutuvien vahinkojen korvaaminen

Mikäli poroja loukkaantuu kaivospiirin alueella, vahingot tulee korvata poronomistajalle täysimääräisesti (poron käypä arvo ja tuoton menetys). Arvioimis- ja raadon hävittämiskulut tulee korvata Muonion paliskunnalle.

4) Vakuus

Vakuuden on arvioitu kattavan alueen siistimistä ja osittaisen aitaamisen. Mainittu 51 000 euroa riittänee tarvittavan aidan rakentamiseen (arvio 1700 m). Myös kaikkien aitojen ylläpitoon ja vuotuisen kunnostamiseen tulee varautua vakuudessa, sillä esim. hirvet ja tykky voivat rikkoa aita. Tämän vuoksi vakuuden suuruutta tulee tarkastella ja korottaa tarvittaessa.

5) Lupamääräykset tulee tarkastaa määräajoin – tarkastaminen edellyttää poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten seurantaa ja neuvotteluja

Tukesiin tulee tarkastaa kaivosluvan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseen liittyvät määräykset tietyin väliajoin. Äkäsjokeytyy osalta määräykset tulee tarkistaa, kun kaivos jatkaa toimintaansa tai kun tilanne kaivospiirillä muuten muuttuu. Silloin tulee tarvittaessa myös neuvotella paliskunnan kanssa PHL 53 § mukaisesti. Mikäli toiminta kaivoksella alkaa, poronhoitoon kohdistuvia vaikutuksia tulee seurata systemaattisesti esim. säännöllisillä tapaamisilla, jotta haittoja voitaisiin estää ja jotta lupamääräysten tarkastaminen perustuisi kaivostoiminnan aiheuttamiin todellisiin vaikutuksiin.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

Lausunnon valmistelija, lisätiedot: Marja Anttonen, etunimi.sukunimi@paliskunnat.fi, +358 40
1247422

ma/ao

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
HARRI ERIK SAXLUND	Telia Tunnistus	13.02.2024 09:11:25 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (2 sivua)

Metsähallitus
PL94
01301 Vantaa
kirjaamo@metsa.fi

Tukes
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Kaiv.nro 1897 Äkäsjokisuun kaivos yleiset ja yhteiset edut

Metsähallituksen lausunto Äkäsjokisuun yleiset ja yhteiset edut 120224

Metsähallitus lausunnon antajana

Metsähallitus hallinnoi valtion maita, Äkäsjokisuun kaivospiirin sijoittuu osittain Kolarin valtionmaalle 273-893-10-1. Äkäsjokisuun kaivospiiri sijaitsee erityisesti poronhoidolle tarkoitettulla poronhoitoalueella Muonion paliskunnassa.

Metsähallituksen lausunto

Yleisen turvallisuuden kannalta Äkäsjokisuun kaivospiirin aitojen kunto on tarkistettava vuosittain ja korjattava tarvittaessa. Aidan ympäristö tulee raivata, etteivät pienet tykkylumiset puut paina aita alas ja riko sitä talvisin.

Lisätietoja lausunnosta antaa kaivosalan johtava asiantuntija Jenni Hasa (jenni.hasa@metsa.fi p. 040 4823961).

Harri Saxlund
Kaivannaispäällikkö
Metsähallitus

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes/
Kaivosasiat
kaivosasiat@tukes.fi

Viite: Äkäsjoensuu KaivNro 1897

Vastine kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamiseksi annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (TUKES) on pyytänyt Nordkalk Oy Ab:lta vastinetta Äkäsjoensuun louhoksen KainNro 1897 kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien tarpeellisten määräysten tarkistamisen johdosta annettuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

Lapin liitto toteaa lausunnossaan kaivostoiminnan olevan yksi Lappi-sopimuksen mukaisista kärkitoimialoista. Tunturi-Lapin maakuntakaavassa alueelle on osoitettu kaivosalue Kalkkikangas (EK 1911). Merkinnän mukaan alueet halutaan suojata sellaisilta rakentamisen, suojelun ja muun maankäytön pysyviltä muutoksilta, jotka vaarantavat kaivostoiminnan harjoittamisen. Aluetta koskevan määräyksen mukaan alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös lähialueen matkailu-, virkistys- ja luontoarvot. Lapin liitto toteaa mm. että kaivostoiminta tulee suunnitella niin, että se ei merkittävästi heikennä, Tornionjoen-Muonionjoen vesistöalueen Natura 2000-verkoston kuuluvalla alueella, alueen niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi se on sisällytetty Natura 2000-verkoston. Kolarin kunta sekä Lapin liitto toteavat lausunnoissaan ettei niillä ole huomautettavaa lupamääräyksiin.

Nordkalkilla ei ole lisättävää näihin lausuntoihin.

Muonion Paliskunta sekä Paliskuntayhdistys toteavat lausunnoissaan kaivostoiminnasta olleen haittaa kaivoksen lähialueille aktiivisemmän toiminnan aikana vuosina 1969-1989. Toiminnasta aiheutuva kalkkipöly on mm. vaikuttanut karuihin jäkäläkankaisiin muuttaen talvilaitumia heikentävästi. Lisäksi nyt, kun toiminta on ollut vähäistä, porot ovat oppineet käyttämään suljetun tehtaan aluetta räkkäsuojana, joka aiheuttaisi riskiä toiminnan

mahdollisesti vilkastuessa. Paliskunnan lausunnossa todetaan mm. että kohdistuviin haittoihin vaikuttavat toiminnan laajuus, yhtäjaksoisuus, toiminta-ajat ja kuljetukset. Sekä Muonion paliskunta että Paliskuntayhdistys katsovat, että paliskunnan kanssa tulee neuvotella ennen kaivostoiminnan aloittamista, jotta mahdollista haittaa poronhoidolle saataisiin vähennettyä. Muonion paliskunta, Paliskuntayhdistys sekä Metsähallitus lausuvat myös, että louhosten aitojen kuntoa tulee ylläpitää ja tarkastaa säännöllisesti vuosittain. Metsähallitus muistuttaa myös aitojen ympäristön raivaamisen tarpeellisuudesta.

Nordkalkin toiminta Äkäsjoen suun kaivospiirissä on tällä hetkellä vähäistä. Louhintaa kuitenkin suoritetaan pieninä yksittäisinä kampanjoina Ruonanojan louhoksella joinain vuosina, jolloin kalkkia myydään mm. maaparannuskalkiksi suoraan louhokselta. Lähinaapureille on ilmoitettu tulevasta kampanjasta etukäteen kirjallisesti. Jatkossa tullaan järjestämään myös kaikille avoin infotilaisuus aina louhintakampanjan yhteydessä. Mikäli kaivostoimintaa tulevaisuudessa merkittävästi laajennetaan, tullaan toiminta suunnittelemaan Muonion paliskunnan kanssa yhteistyössä poronhoitoalue huomioiden niin, että poronhoidolle mahdolliset haitat saadaan minimoitua.

Äkäsjoen suun kaivospiirin aitoja huolletaan ja korjataan Nordkalkin toimesta vuosittain. Myös aitojen ympäristö raivataan säännöllisesti. Valitettavasti aitojen ylläpitoa on hankaloittanut aitojen toistuva, tahallinen rikkominen alueella. Nordkalk korostaa että itse tehdasalue ei kuitenkaan ole enää kaivosyhtiön hallussa. Tehdasalue rakennuksineen on myyty 2004 ja rakennukset ovat yksityisessä käytössä.

Lapin ELY-keskus tulkitsee lausunnossaan kyseessä olevan kaivostoiminnan lopettaminen tai vähintään tilapäinen lopettaminen. ELY toteaa että toiminnanharjoittajan esittämät toimenpiteet ja takuusummat ovat pääsääntöisesti riittäviä ja jatkaa että sulkemistoimissa tulee noudattaa voimassa olevan ympäristöluvan mukaisia määräyksiä. Lisäksi olisi hyvä jatkaa myös muita toiminnanharjoittajan toteuttamia seurantoja. Lapin ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että päätöksenteossa olisi syytä ottaa huomioon avolouhoksen vedenhallintaan liittyvät rakenteet ylitäyttötilanteessa, sekä suojeltujen kasvien esiintymisalueen säilymisen varmistamiseen liittyvät mahdolliset rakenteet. Lisäksi ELY muistuttaa louhoksen täyttymisen mahdollisista vaikutuksista pohjavesiolosuhteisiin ja pohjaveden laadun seuraamistarpeesta erityisesti sulkemisen alkuvaiheessa.

Nordkalk haluaa nostaa esiin, ettei Äkäsjoen suun kaivospiiriä olla lopettamassa, vaan toimintaa on tarkoitus tällä hetkellä jatkaa kampanjaluonteisesti. Ruonanojan alueellisesti erityinen kalsiittipitoinen kivi soveltuu hyvin mm. neutralointiin esimerkiksi metallimalmikaivoksien tarkoituksiin. Nykyisessä markkinatilanteessa louhoksella ei ole ollut

tarvetta jatkuvaan louhintaan, mutta kaivosteollisuudessa nähdään potentiaalia tulevaisuudessa. Lopettamistoimista, kuten vedenhallintaan liittyvistä rakenteista, sovitaan aikanaan erikseen ennen sulkemista esitettävässä sulkemissuunnitelmassa.

Tällä hetkellä Nordkalk valvoo toiminnan vaikutuksia louhoksen ympäristöön voimassa olevan tarkkailuohjelman mukaisesti. Voimassa olevan ympäristöluvan määräysten mukaan louhoksen kuivanapitovedet on pumpattava kiintoaineen laskeuttamiseksi rakennettavaan ja riittävän suureen Ruonajängän yläpuoliseen selkeytysaltaaseen. Selkeytysaltaasta vedet on johdettava Ruonajängän kautta Ruonaojaan. Tällä hetkellä louhoksessa oleva vesiallas toimii selkeytysaltaana, ennen pumppaamista ympäristöön. Nykyisellään louhos on mitoitukseltaan pieni eikä siten vaikuta pinta- tai pohjaveden tasapainoon. Yhtiö on myös esittänyt toimenpiteitä suojeltujen kasvien esiintymisalueen säilymisen varmistamiseksi, mikäli toiminta laajenee.

Äkäslompolon osakaskunta muistuttaa, että toiminta Äkäsjoen suun ja Ruonaojan louhoksilla ei saa aiheuttaa haittaa ympäristölle tai sen kasvustolle, eliöstölle tai kalastolle. Osakaskunta muistuttaa erityisesti toiminnan vaikutuksista Tornion-Muonionjoen vesistössä ja siten myös Äkäsjoen elävien vaelluskalojen elinolosuhteiden ja elinympäristön ylläpitämisestä. Lisäksi osakaskunta muistuttaa louhosalueiden siistimisen ja turvallisuuden takaamisen lisäksi sivukivikasojen ympäristöturvallisuuden (sadevesi valuma) sekä alueen maisemointiin liittyvien kustannusten huomioimisesta esitettävässä vakuudessa.

Osakaskunnan muistutukseen liittyen Nordkalk toteaa kaivannaisjätealueiden sekä mahdollisten kalataloudellisten haittojen kuuluvan ympäristöluvan ja siihen liittyvän vakuuden piiriin, eikä niitä sitä siksi huomioida esitetyssä kaivosluvan vakuudessa.

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettu alue sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksisaaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusaika päättyy 4.11.2024.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 270 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Torikatu 34-40, 90100 Oulu

Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu

Puhelin: 029 56 42800

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>